కథా నిలయం
శ్రీకాకుళం

దీపావళి రాజకీయాలు

"కాలిస్తే ఈ యేడే కాల్చాలిరా టపాకాయలూ" అన్నాడు సత్యం.

"అవున్రా! ఎందుకూ?" అన్నాడు శివం, తెలుసుకుని ఉండటం మంచిదని.

"ఎందుకేమిటి? టపాకాయలు కాల్చటం పిల్లల జన్మహక్కు" అన్నాడు సుందరం. ముగ్గురిలోకీ సుందరమే రాజకీయవేత్తా, విప్లవ నాయకుడూనూ.

"హైదరాబాదులో నరకాసురిడి ప్రభుత్వం అయిపోలేదుట్రా? అందుకూ" అన్నాడు సత్యం.

"హైదరాబాదులో రాక్షసప్రభుత్వం అయిపోతే మనకేం వరిగిందోయ్?" అన్నాడు విప్లవ నాయకుడు సుందరం.

టపాకాయలు జారిపోతున్నట్టే అనిపించింది శివానికి.

"అట్లా అనడానికి వీల్లేదు. ఎప్పుడో చచ్చిపోయిన నరకాసురుడికోసం కాల్చుకోగా లేందీ, రజాకార్ల కోసం

కాసిని సీమటపాకాయలూ, మతాబాలూ, పూవొత్తులూ, కడ్డీలూ, జిల్లీలూ, ధరణాలూ, నిప్పుల్లలూ, పాంమందూ, ఎలక్ట్రిక్తీగె, చిచ్చుబుడ్లూ, విష్ణుచక్రాలూ అవీకొద్దిగా కాల్చుకోరాదేం?" అన్నాడు శివం. అన్నీ వస్తాయని ఆశ ఎట్లాగూ లేదు. అనుకోటానికేం?

"మనకేం వొరిగిందేమిట్రా? ఆ దొంగ వెధవలు మూలంగానేగా మామయ్యా, అత్తయ్యా పారిపోయి వచ్చిందీ? మామయ్య వంటిమీద కోటుకూడా లేదు జ్ఞాపకం ఉందా? అత్తయ్యకి జ్వరం! అక్కడ ఇల్లూ, వాకిలీ, గుడ్డలూ, కుర్చీలూ, ఏమయ్యాయో తెలీదు! మామయ్యకయితే మనకయినట్టుకాదూ?" అన్నాడు సత్యం.

"మన కయినట్టు కాదూ?" అని వంతపాడాడు శివం.

"అవుననుకో!" అన్నాడు రాజకీయవేత్త సుందరం.

ఇక్కడికి మీటింగు ఒక మెట్టెక్కింది. పిల్లకాయలు ఈ దీపావళికి టపాకాయలు విరివిగా కాల్చవలసిన ఆవశ్యకతను గురించి, ఎట్లాగైతేనేం సభికులందరూ ఏకాభిప్రాయానికి రాగలిగారు.

సత్యం చల్లగా నాన్నమీద అవిశ్వాస తీర్మానం ప్రవేశపెడుతూ, ఉపోద్ఘాతంగా "నిరుడు కూడా నాన్న టపాకాయలు కొనిపెడతాను, కొనిపెడతాను అంటూనే శలాయించాడు" అన్నాడు.

"ఈ ఏడూ శలాయిస్తాడు!" అన్నాడు శివం బెదురు మొహం పెట్టి. "ఏదీ? ఎల్లుండి పండగ! ఇంతవరకూ ఒక్క-

కాకరపువ్వొత్తన్నా కొనలా ! ఈ ఏడుకూడా బండి సున్నా మే."

"ఆ క్రిందటేడు భలే కాల్చాం, చక్రాహా !" అన్నాడు సుందరం. మంచి రోజులు జ్ఞాపకం తెచ్చుకుం టున్నవాడల్లే.

"నీ మొహం ! ఆ క్రిందటేడు నువ్వు కప్పగంతులు చూసి దడుచుకుంటున్నావు. అసలు మీలో ఎవరూ నిజ మైన దీపావళీటపాకాయ లెరగరు. శివుడికి పేర్లు తెలుసు గాని వాటిని చూడనన్నా లేదు. టపాకాయలంటే యుద్ధం ముందు కాల్చాం ! అవీ టపాకాయలు ! ఆ తర్వాత టపా కాయ లున్నాయా ఏమిటి ?" అన్నాడు పితామహుడిలాటి పధ్నాలుగేళ్ళ సత్యం.

"నాకు జ్ఞాపకం లేకేమోయ్ ? నేను బుట్టెడు జిల్లీలు కాల్చా, ఓ, చిన్నప్పుడు" అన్నాడు శివం.

"ఒరే సుందరం, ఓ యేడు మామయ్య శేర్లు తెచ్చాడురా ! నిజమైన శేర్లు ! బందరువి ! అవి కాల్చాను చూడూ ! ఎందుకులే ?" అన్నాడు సత్యం.

"అవును, నేనూ చూశా !" అన్నాడు శివం. "నేలలో పాతిపెడితేనే మన కొబ్బరిచెట్టెత్తు లేచినై పూలు !"

"ఛీ, అవి చిచ్చుబుడ్లు !" అన్నాడు సత్యం.

నాన్నమీది అవిశ్వాసతీర్మానం పెడతోవ పడు తోందని శివం గ్రహించి "నాన్న ఈ యేడు టపాకాయలు కొనిపెట్టనంటే ?" అన్నాడు.

"నాన్న ఎట్లాగా కొనిపెట్టడు" అన్నాడు సుందరం, వర్గతత్వం ఎరిగినవాడు కనక.

"కొనిపెట్టకపోతే ఊరుకోవద్దు" అన్నాడు శివం మితవాద ధోరణిలో.

"ఊరుకోక ఏంచేదాం?" అన్నాడు విప్లవనాయకుడు సుందరం.

"ఏంచేద్దామా? రేపు తలంటు పోసుకోవద్దు. అమ్మ చేసే అప్పచ్చులు తినొద్దు" అన్నాడు సత్యం సత్యాగ్రహ శంఖం పూరించి.

"ఒకవేళ అమ్మ బొబ్బట్లు చేస్తే అవీ తినొద్దా ?" అన్నాడు శివం, ముందుగా తెలుసుకుని ఉండటం మంచిదని.

సత్యం ఒక్క క్షణం ఆలోచించాడు. అతని ముఖం రాయిలా ముడుచుకు పోయింది. సత్యాగ్రహి దుష్టశక్తులతో రాజీపడరాదు!

"బొబ్బట్లు చేసినాసరే మనం తినం!" అన్నాడు సత్యం.

నాన్నమీద అవిశ్వాసతీర్మానమూ, శాసనధిక్కార తీర్మానమూ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించబడ్డాయి. కాని సుందరం మళ్ళీ సందేహం లేవదీశాడు.

"మనం తలంటుకుని, కొత్తబట్టలు వేసుకుని, బొబ్బట్లు తినకపోతే నాన్న కేం ?" అన్నాడు సుందరం విప్లవ దృష్టితో.

దగ్గిరికి వస్తూ వస్తూ ఉన్న టపాకాయలు కాస్తా మళ్లీ

అంతర్హితమై పోయినట్టయింది శివానికి. వాడు దీన మొహం పెట్టి, "అన్నిటికీ వీడేదో అడ్డుచెబుతాడేంరా ?" అన్నాడు.

"నిజమేరా, ఒకవేళ నాన్న ఇస్తానన్నా వీడు టపాకాయలు వద్దంటాడు కూడానూ! గొప్ప, ముష్టి గొప్ప!" అన్నాడు సత్యం.

పస్థితులకు తల వంచి సుందరం తన అనుమానాన్ని ఉపసంహరించుకున్నాడు.

2

"ఏమండీ పాపం, వాళ్ళకేమన్నా తీసుకురారూ? తెగ గోల పెట్టేస్తున్నారు" అన్నది అమ్మ.

"గోలపెట్టరూ దవడపళ్లూడగొట్టేవాళ్ళు లేకా?" అన్నాడు నాన్న. ఆయనవన్నీ ఫాసిస్టు పద్ధతులే.

"అదేమిటండీ? ఇరుగు పొరుగు పిల్లలంతా అవీ ఇవీ కాలుస్తుంటే వాళ్ళకి మట్టుకు కాల్చాలని ఉండదూ?"

"ఒహాళ్ళతో మనకు వంతేమిటి? నిన్ను ఇందుకే పత్రిక చదవ్వే అంటాను. ప్రభుత్వాలుకూడా ఆదాలో పడ్డాయిగదా! మనం దుబారా ఖర్చు చేస్తూ కూర్చుంటే ఎట్లా?"

"ఏడాదికొకసారి వచ్చే పండక్కి దుబారా ఖర్చేమిటండీ. మీదంతా చోద్యం?"

"అట్లాగా ? గుండుసూది దగ్గిర్నుంచీ ఆదా చేసేది చెయ్యవలసిందే .... మన ప్రభుత్వం తీసుకో."

"నా కక్కర్లేదు ప్రభుత్వం మీరే తీసుకోండి !"

"మన ప్రభుత్వానికి—అదేమిటీ ? — ఎన్నో కోట్లు ఖర్చుందనుకో. అయినా కూడా వాళ్ళు ఆదా చేస్తున్నారు."

"ఎంత ఆదా చేస్తున్నారు ?"

"సరిగ్గా జ్ఞాపకంలేదు. లక్షలకు లక్షలాదా చేస్తున్నారనుకో !"

"లక్షలు కనక ఆదా చేస్తున్నారు. పోనివ్వండి. పిల్లలు గోలపెడుతుంటే రెండు రూపాయలకి టపాకాయలు పట్టుకు రావటానికి సంపాదకీయమల్లే మాట్లాడుతారేమిటీ?"

"నేర్చావులే ! ఇంటికి పత్రిక రావటం పొరపాటయింది."

"పోనీ పత్రిక మానేద్దురుగాన్లెండి."

"బాగా చెప్పావు."

"పోనీ మానకండి. మా ఖర్చు తగ్గించమంటే మీకు నచ్చిందా? వాళ్ళ ఖర్చు తగ్గిస్తే వాళ్ళ కెట్లా ఉంటుంది?"

"అవసర ఖర్చూ, అనవసర ఖర్చూ లేదుటే ?"

"వాళ్ళ కిది అవసర ఖర్చే."

"అయితే వాళ్ళని పెట్టుకోమను."

3

నాన్న లొంగిరాలేదని పిల్లలకి తెలిసింది. అమ్మ పంచమాంగదళంగానూ విదేశాంగ రాయబారిగానూ కూడా పనిచేస్తోంది.

ముగ్గురూ వచ్చి నాన్నని అటకాయించారు.

“మాకు టపాకాయ లెందుకుకొనిపెట్టవు, నాన్నా?” అన్నాడు సత్యం.

“వెధవల్లారా, టపాకాయలూ లేదు. గిపాకాయలూ లేదు. ఊరుకోండి.”

“ఎందుకు లేదూ?” అన్నాడు సుందరం.

“వొళ్ళు కాలిపోతుంది. గుడ్డలు కాలిపోతాయి. ఏమన్నా తినేటందుకు అమ్మ చేస్తుందిలే,” అన్నాడునాన్న.

“మాకోసమని చేస్తుందా ఏమిటీ? నువ్వూ అమ్మా తినటానికి చేసుకుని చిన్న పిల్లలం కనక మాక్కూడా పెడతారు. అది మాకు చాలదు,” అన్నాడు సుందరం.

“మాకు టపాకాయలు కావాలి.” అన్నాడు శివం, తమ కనీస కోర్కెలను మరింత స్పష్టంగా ప్రకటిస్తూ.

“వచ్చే ఏడు చూదాంలే. ఈయేడు డబ్బులేదు” అన్నాడు నాన్న, మిగులు బడ్జెటుకోసం తాపత్రయ పడుతున్న ఆర్థిక మంత్రిలాగా.

“టపాకాయలు కొనకపోతే మే మూరుకోం!” అని సత్యం అల్టిమేటమ్ ఇచ్చేశాడు.

కార్మికుల సమ్మెవార్త విన్న డిక్టేటరు మాదిరిగా నాన్న సత్యంకేసి విచిత్రంగా చూసి, "ఊరుకోక?" అన్నాడు.

"టపాకాయలు కొంటే కొను లేకపోతే మాకు రేపూ ఎల్లుండీ పండుగే వద్దు, మేం తలంటు పోసుకోం, పిండి వంటలు తినం" అన్నాడు సత్యం.

"నువ్వురా?" అన్నాడు నాన్న శివంతో.

"నాకు టపాకాయలు కావాలి" అన్నాడు శివం మితివాద వైఖరిలో.

"నువ్వో?"

"నేను తింటే ఏం, తినకపోతే ఏం?" అన్నాడు సుందరం.

"ఒసే, వీళ్ళు బొబ్బట్లు తినరట, చెయ్యకే." అని కేకేశాడు నాన్న.

శివం సత్యంకేసి దిగులుగా చూశాడు.

"నేను తింటా, నాన్నా. నాకు టపాకాయలసలు అక్కర్లేదు" అన్నాడు విప్లవవీరుడు సుందరం.

"ఇంకెవరన్నా ఉన్నారా బొబ్బట్లు కావలసిన వాళ్ళు?" అన్నాడు నాన్న.

"బొబ్బట్లు నాకూడా కావాలి" అని, గట్టిగా అని "టపాకాయలుకూడా కావాలి" అని చేర్చాడు శివం, అనుమానానికి తావు లేకుండా.

"టపాకాయలు లేవని ముందే చెప్పాగా? బొబ్బట్లు

నీక్కావాలన్నమాట ! అక్కర్లేంది నీకొక్కడికేనుట్రా సత్యం?”

సత్యం ముఖం ఎఱ్ఱబడింది. తన తమ్ముల ఎదుట తనకి తీరని అవమానం జరిగింది. అటువంటివాళ్ళను వెనక వేసుకు రావటంకన్నా చావే మేలనిపించింది సత్యానికి. తన వెనక లేని ప్రజలకు నాయకత్వం వహించిన రాజకీయ వేత్తలాగా బాధపడ్డాడు సత్యం.

“ఇక పదండి” అన్నాడు నాన్న, సమావేశం ముగించే అధ్యక్షుడల్లే.

4

నలుగురు మనుషులు గట్టిగా మాట్లాడుతున్న గోలకి పిల్లలు ముగ్గురూ నిద్ర లేచారు. ఇల్లంతా దీపాలు వెలుగు తున్నాయి. వంటింట్లో పొయ్యిలు జంయ్యిమని మండు తున్నాయి.

“మామయ్యా, అత్తయ్యా వచ్చారు లేంవడ్రా” అని అమ్మ కేక లేస్తోంది.

“అంతా ప్రశాంతంగా ఉంది. ఏమీ అల్లర్లు లేవు” అంటున్నాడు మామయ్య.

“ఎంత పెద్ద మీటింగనుకున్నావు వదినా? రామానంద తీర్థగారు...” అంటోంది అత్తయ్య.

“తెల్లారేలోపుగా తలంట్లయిపోతే బాగుంటుంది. కానివ్వండి, కానివ్వండి” అని అమ్మ నాన్ననీ మామయ్యనీ తొందర చేస్తోంది.

"ముందు పిల్లలసంగతి చూడవే" అన్నాడు నాన్న.

ముగ్గురూ లేచి మారు మాట్లాడకుండా ముఖాలు కడుక్కున్నారు. అమ్మ అందరికీ నూనెరాసి తలంట్లుపోసింది.

మామయ్య వచ్చినందుకు వాళ్ళకు సంబరంగానే ఉందికాని ఆయన రావటంవల్ల సత్యాగ్రహోద్యమానికి పెద్ద విఘాతం కలిగినట్టయింది.

తలంట్లు కాగానే అమ్మ ముగ్గురికీ కొత్త లాగులూ, చొక్కాలూ ఇచ్చింది.

శివం చొక్కానూ, లాగునూ తెగ గుంజుకుంటూ "కొత్తబట్టలు కట్టుకుని టపాకాయలు కాల్చాలి. లేకపోతే పాపం!" అన్నాడు.

"టపాకాయలంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది" అంటూ మామయ్య ట్రంకుపెట్టె తెరిచి టపాకాయలు పైకి తీయసాగాడు.

శివం కళ్ళు గుండ్రంగా అయినై. తపస్సు పండి భగవంతుడి దర్శనం అయిన తపస్విలాగా. "సీమటపాకాయలు, తాటాకు టపాకాయలు, మతాబాలు, పూవత్తులు, కడీలు, జిల్లీలు, నిప్పెట్టెలు, చిచ్చుబుడ్లు...!" అని ఏకరువు పెట్టసాగాడు.

"అయ్యయ్యో! అన్ని తెచ్చావురా? అయిదు రూపాయలు తగలేసి నేనూ తెచ్చా టపాకాయలు, పిల్లలేడుస్తున్నారనీ!" అన్నాడు నాన్న.

"కాల్చనీ బావా! అసలు టపాకాయలు కాల్చాలిసింది ఈ దీపావళికే" అన్నాడు మామయ్య పెట్టె మూసేస్తూ.